

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

Програма за работа 2012-2016

Здружение ХОПС - Опции за здрав живот Скопје

Визија на ХОПС: Општество во кое на сите луѓе подеднакво им се почитуваат човековите права и слободи и уживаат социјална, здравствена и економска благосостојба.

Мисија на ХОПС: Промоција, почитување и заштита на човековите права и слободи заради унапредување на здравјето и социоекономскиот статус на сите луѓе, а особено на корисниците на дрога, сексуалните работници и други маргинализирани заедници базирано на принципите за намалување на штети, преку еднаков пристап до сервиси и услуги, зајакнување на заедницата, подигнување на капацитети, истражувања, анализи и застапување.

Целни групи и засегнати страни со кои работи ХОПС

Во своето делување ХОПС првенствено своите активности ги спроведува со цел подобрување на статусот на корисниците на дрога и сексуалните работници, како и на сите останати маргинализирани групи во општеството и во тој контекст сите тие се директни корисници или целни групи во работењето на здружението.

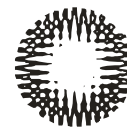
Од друга страна ХОПС дава поддршка за основање и работа на други граѓански здруженија во Скопје и пошироко низ Македонија, со слична мисија како ХОПС и кои имаат потенцијал да работат со слични целни групи. ХОПС делува како ментор и помагач во функционирањето на овие здруженија и во нивниот подобар пристап до корисниците.

Во своите напори за застапување, креирање, измена и донесување на политики во полза на корисниците на дрога и сексуалните работници како и на останатите маргинализирани групи, ХОПС соработува со јавните институции носители на политиките (на пр. Министерство за здравство, Министерство за труд и социјална политика), донатори и меѓународни организации кои се присутни во Македонија и кои делуваат на истото поле на работа.

Програми на ХОПС

Активностите на ХОПС ќе се спроведуваат преку три програми или програмски области и тоа:

1. Сервиси и услуги
2. ЦЕДИ - Центар за едукација, документирање и истражување
3. Застапување

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

Програма Сервиси и услуги

Цели на програмата:

1. Социјално вклучување на сексуалните работници (СР), корисниците на дрога (КД) и членови на семејствата
2. Подобрена социјална и економска состојба на корисниците (СР и КД), подобрен здравствен и психосоцијален статус
3. Зголемен опфат на корисници на сервиси и услуги

Оваа програма ја опфаќа директната работа со корисниците на терен и во центрите на ХОПС кои се лоцирани во областите Капиштец, Мавровка, Шуто Оризари, Гази баба и Центар, во рамки на град Скопје. Оваа програма се реализира преку три посебни програмски аспекти:

Аспект 1 - Здравствена и психолошка поддршка

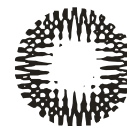
Овој програмски аспект опфаќа активности за превенција на ХИВ, Хепатитис, Туберкулоза и сексуално преносливи болести, како и превенција на предозирање и прегорување. Исто така во рамки на овој аспект се третираат потребите за подобрување на здравствената и психолошката положба кај корисниците преку пристап до програми на Министерството за здравство, нудење на услуги на малолетни лица и олеснувањето на пристапот до здравствени услуги на корисниците.

Активностите се реализираат преку теренска работа и нудење на услуги во центрите. Поконкретно овој аспект опфаќа размена на прибор, дистрибуција на кондоми и лубриканти, дистрибуција на куќери, давање на основни медицински услуги, ДДТС. Во рами на центрите се планира едукација преку печатени материјали како и индивидуална и групна психотерапија, психолошки советувања, соработка со родители, Центри за социјална работа, МВР и здравствени установи. Со цел опфат на што е можно поголем број корисници преку центрите и теренската работа организацијата планира да реализира активности од социјален маркетинг.

Аспект 2 - Социјална и економска поддршка

Овој програмски аспект се однесува на задоволување на потребите на корисниците со цел остварување на правата на здравствена и социјална заштита, како и економско јакнење со цел нивна независност и ресоцијализација во општеството.

Планирана е поддршка за остварување на правото на документи за лична идентификација, преупатување и помош во пристапот до соодветни институции и организации, покривање на административни трошоци, здравствено осигурување, социјална заштита, материјална помош во вид на хигиенски пакети, облека, обувки, храна.

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

На долг рок организацијата планира во рамки на овој аспект да се фокусира на поддршка на корисниците со цел нивни кариерен развој, развој на финасиски вештини (штедење, ослободување од долгови и водење на семеен буџет), вработување и поддршка на членови на семејството.

Исто така организацијата планира да ја развие поддршката на целната група преку основање тераписки заедници, основање социјален клуб, отворање шелтер центар, зајакнување на понудата на хигиенски услуги.

Аспект 3 - Правна поддршка

Имајќи ги во предвид лошиот материјален статус на корисниците, како и непознавањето и нивната ниска мотивација за заштита на своите права, во рамки на овој аспект ќе се третираат потребите од правна поддршка со цел заштита на човековите права и заштита на корисниците од стигма и дискриминација во пристапот до институциите, во полициски и судски постапки.

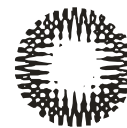
ХОПС организира и планира да испорачува на долг рок, советувања, упатувања, контакти со институции, подготовка на правни документи, застапување во судски постапки, едукација на клиентите како и подготовка и дистрибуција на печатен материјал и документирање на случаи.

Програма ЦЕДИ - Центар за едукација, документирање и истражување

Цели на програмата:

1. Систематизирани податоци за потребите на маргинализираните заедници и влијанието на постоечките политики и стратегии
2. Креирани алатки и препораки за подготовка и спроведување на хумани и ефективни политики, програми и стратегии за областите на делување
3. Зајакнати капацитети на донесувачи на одлуки, професионалци и здруженија во однос на принципите, знаењата и практиките за работа со маргинализираните заедници и промоција на нивните права
4. Функционална програма за едукации и консултантски услуги

Оваа програма треба да овозможи поддршка во функционирање на Програмата Застапување и Програмата Сервиси и услуги преку прибирање и анализа на податоци и документирања кои ќе даваат ажурен преглед на состојбата и потребите кај целните групи/корисниците, како и преку изработка на документи, студии, извештаи и предлози за подобрување на постоечките и/или за воведување на нови политики од важност за корисниците. Исто така оваа програма треба да овозможи едукација на претставници на институции, студенти, новинари, други здруженија и персоналот на организацијата со цел зголемување на нивните знаења, но и јакнење на нивните вештини за работа со корисниците. Програмата се реализира преку три посебни програмски аспекти:

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

Аспект 1- Едукација

Едукацијата се планира да се реализира преку организирање семинари, работилници, летни школи, предавања на кои би присуствувале различни засегнати страни. Преку овие активности ХОПС ќе делува на подигнување на знаењата и капацитетите за превенција на Туберкулоза, ХИВ, сексуално преносливи болести, намалување на штети и превенција од употреба на дроги. Се планира да се едуцираат социјалните и здравствените работници за можностите за кариерен развој, намалување на штети во затвори, стручните служби во средните училишта во Македонија за превенција од употреба на дроги. Дополнително ќе се работи на сензитивизација на претставници на МВР за сексуалната работа, студенти за работа со маргинализирани групи, судии, адвокати и јавни обвинители, како и новинари. Преку едукациите ХОПС ќе делува и на подигнување на капацитетите на партнерските организации за работа со корисниците, за видео активизам, видео продукција, но и за трасирање на нивниот сопствен развој и внатрешно јакнење.

На долг рок во рамки на овој аспект ХОПС планира да добие акредитација со цел да издава сертификати за едукација и проширување на знаењата за работа со корисници на дроги на лекари од примарна здравствена заштита. Исто така, стратешки, преку едукацијата ХОПС планира да ги постави темелите на идни студии за зависности кои сега не постојат во рамки на ниту една образовна институција во Македонија.

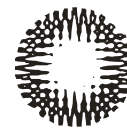
Аспект 2 - Документирање

Овој аспект треба да одговори на потребите за утврдување на здравствената, социјалната и економската положба кај корисниците, утврдување/следење на општествени трендови, креирање алатки за застапување соодветно на утврдените состојби и креирање на алатки кои ќе послужат за едукација.

Документирањето ќе се спроведува преку тековно водење на матични и дневни листи на корисниците, документирање кршења на човекови права, студии на случај, документирање настани, ситуации, лични приказни, процеси преку аудио, видео и фото материјали, спроведување прес клипинг од областа на работа на организацијата, како и документирање стратешки документи издадени од други организации и институции, а кои се релевантни во работата на ХОПС.

Аспект 3 - Истражување

Организацијата во своето работење има потреба од ажурни податоци за состојбата на своите целни групи. Дел од тие податоци организацијата може да ги обезбеди од други институции, но сепак постои потреба за генерирање на дополнителни бази на податоци кои ќе послужат за правилно насочување на активностите на ХОПС.

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

Поконкретно, ХОПС има потреба од податоци за ризичното однесување на КД и СР, податоци за ефектот од програмите за намалување на штети во однос на потрошените средства, информации за функционалноста на системот за третман на малолетни КД и СР, податоци кои ќе послужат за подобрување на квалитетот на програмите за лекување, ресоцијализација и рехабилитација, податоци за подобрување на националната политика за дроги, модел за регулирање на сексуалната работа и подобрување на судската пракса и примена на законска регулатива за маргинализирани заедници.

Во контекст на обезбедување на потребните податоци ХОПС, самостојно и во соработка со други партнерски организации и институции планира да реализира теренски истражувања, анализа на релевантни стратешки документи од областа на политиката за дроги, законска регулатива, компаративни анализи од областа на сексуалната работа, анализа на системот за третман на малолетни КД и СР како и квалитативни студии за успешноста на постоечки програми.

Програма - Застапување

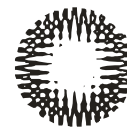
Програмата застапување се реализира преку шест поединечни теми за застапување и тоа:

1. Регулирање на сексуалната работа
2. Контролирање и регулирање на дрогите
3. Подобрување на здравствениот и психосоцијалниот статус на КД и СР
4. Обезбедување одржливост на програмите и сервисите за КД и СР
5. Почитување на човековите права и афирмација на позитивни и недискриминирачки политики и практики
6. Воведување на едукативни единици

Секоја од наведените теми третира различни аспекти поврзани со политиката на дроги, регулирањето на сексуалната работа, третманот на корисниците, застапеноста на корисниците како креатори на политики и донесувачи на одлуки, финансиската поддршка која државата ја дава на програмите за лекување, намалување на штети, рехабилитација и ресоцијализација. Подолу се претставени целите на застапувањето за секоја од наведените теми:

Цели на застапувањето:

1. Сексуалната работа е внесена во националната класификација на дејности
2. Одредени се количини на дроги за лична употреба
3. Легализација на програмите за размена на стерилен прибор за инјектирање
4. Проширени постоечките програми за лекување на зависниците и воведени нови модели за третман на истите
5. Воведени ПРПИ во затворите
6. СР препознаени и вклучени како целни групи во стратегиите, програмите и акциските планови на институциите
7. Проширени постоечките програми за рехабилитација, ресоцијализација и социјално вклучување и отворени нови

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

8. Измени и дополнувања на релевантна регулатива за подобрен пристап на СР и КД до здравствени и психо-социјални служби
9. Донесена соодветна легислатива која овозможува пристап на малолетници во програмите за намалување штети
10. Обезбедена финансиска одржливост на здравствени и социјални програми и сервиси
11. Обезбедена финансиска одржливост на социоекономски програми и сервиси
12. Обезбедена одржливост на правните сервиси и услуги
13. Воведени нови позитивни политики и практики во пристапот на институциите кон КД и СР
14. Вклучени КД и СР во креирање политики и носење одлуки
15. Доследно почитување на процедуралните и материјалните закони кои ги тангираат КД и СР

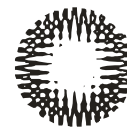
Организациски развој на ХОПС

ХОПС посебно ќе се фокусира на организациски развој преку истражување, анализа и планирање на потребите за зајакнување на капацитетите на човеките ресурси, како и преку дефинирање и трасирање на севкупната организациска поддршка со цел континуиран развој на организацијата. Во моментот ХОПС работи на дефинирање на извршната структура и описите на работни места како и дефинирање на системот на комуникација на програмско ниво и со членството. Исто така како клучни приоритети на ХОПС во следниот период се наметнуваат потребата за изработка на единствен организациски буџет, подготовка на процедури од областа на раководење со човечките ресурси и изработката на систем на плати и награди. На стратешки рок ХОПС планира да изработи посебни стратегии за комуникација со медиуми и јавност како и стратегија за застапување и лобирање според темите и целите на застапувањето кои се наведени во програмата Застапување.

На организациско ниво ХОПС планира да спроведува обуки и едукации кои ќе помогнат како на вработените, така и на членството и на претставниците во Управниот одбор за полесно совладување и раководење на позициите на кои се наоѓаат.

Во тој контекст се планираат обуки, менторства и едукации од областа на менаџмент на НВО, стратешко планирање, раководење со проекти и пишување проекти, застапување и лобирање, тимска работа, финансиско планирање и запознавање со програмските активности на организацијата.

На ниво на програми се планираат посебни активности со цел да се овозможи развој на човечките ресурси кои работат во програмите, но и развој на самите програми. Во рамки на програмата Сервиси и услуги се планира јакнење преку испорака на менторства и обуки на персоналот за намалување штети, ХИВ, СПИ, ТБ, ХЦВ/ХБВ, обуки на среден и топ менаџмент за концептот за поттикнување на социјално претприемнство и кариерен развој, обуки и зајакнување на персоналот за сродни теми, како и организирање социјални настани и градење социјален капитал.

Х.О.П.С.

ОПЦИИ ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ
Healthy Options Project Skopje

Во рамки на програмата ЦЕДИ се планираат обуки со цел зајакнување на вештините за анализа и обработка на податоци, вештини за работа во статистички програми, програми за квалитативна обработка на податоци, обуки за cost benefit анализа, обуки за анализа на правна и законска регулатива, за пишување на извештаи во сенка и сл. Исто така со цел јакнење на капацитетите за испорака на обуки и едукации, ХОПС планира да работи на подготовка на сопствени модули за темите за обука, подготовка на обуки за обучувачи (ToT), дополнителни програмски програмски семинари, конференции, предавања и сл. Во рамки на програмата Застапување покрај основната обука за застапување планирани се менторства со цел спроведување на застапување, како и развој на преговарачки вештини и аналитички вештини заради подборо спроведување на процесите на застапување. По однос на аспектот документирање во рамки на програмата ЦЕДИ, планирана е изработка на единствен документ, прирачник со процедури за спроведување на различните видови документирања.

По однос на техничката и просторната опременост, ХОПС долгорочно ќе работи на подобрување на условите за работа на центрите, нивно подобро опремување со техничка и медицинска опрема, опремување на просторија и техничка опрема за теренските тимови и надополнување на опрема за реализација на социјалниот маркетинг. Исто така се планира и редовно надополнување и замена на постоечката техничка опрема во централната канцеларија.